

Geografia

povinný predmet, osemročný vzdelávací program

Názov predmetu:	Geografia
Časový rozsah výučby:	1. ročník – 2 hod. týždenne – spolu 66 vyuč. hodín 2. ročník – 1 hod. týždenne – spolu 33 vyuč. hodín 3. ročník – 2 hod. týždenne – spolu 66 vyuč. hodín 4. ročník – 1 hod. týždenne – spolu 33 vyuč. hodín
Škola	Gymnázium sv. Andreja v Ružomberku, Nám. A. Hlinku č. 5, 034 50, Ružomberok
Kód a názov študijného odboru	7902 J – gymnázium
Stupeň vzdelania	ISCED 3A
Dĺžka štúdia	8 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Učebné osnovy predmetu pre 5 - 8. ročník osemročnej formy štúdia sú zhodné s učebnými osnovami 1 - 4. ročníka štvorročnej formy štúdia.

Učebné osnovy pre 1. ročník osemročnej formy štúdia vychádzajú zo vzdelávacieho štandardu ŠVP pre príslušný predmet. Hodinová dotácia bola navýšená o 1 hodinu z dôvodu utvrdenia teoretických vedomostí o prírode Zeme a prehĺbenia poznatkov v tematických celkoch *Regionálna geografia Austrálie a Oceánie, Ameriky a Polárne oblasti Zeme*.

1. ročník

Tematický celok Obsahový štandard	Výkonový štandard Žiak vie/dokáže:
LITOSFÉRA <i>Litosféra ako časť stavby zemského telesa. Litosférické dosky a ich pohyb. Pangea, Laurázia a Gondwana. Zemetrasenie, jeho ohnisko a epicentrum. Sopečná činnosť, magma a láva. Stavba a typy sopiek. Vrásnenie a kryhové pohyby. Proces zvetrávania hornín. Prenos zvetralín a ich usadzovanie. Reliéf a jeho výšková členitosť: roviny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny a veľhory.</i>	<i>Opísať stavbu litosféry a jej členenie na veľké dosky. Vysvetliť pohyb dosiek a s tým súvisiaci vznik kontinentov. Objasniť proces zemetrasenia, vulkanizmu a pohybu zemských krýh. Uviesť základné časti a typy sopky, príklady tektonických porúch. Zdôvodniť proces zvetrávania hornín. Na príkladoch dokumentovať transport a sedimentáciu zvetralín. Podľa výškovej členitosti odlišiť základné typy reliéfu. Vymenovať a na mape lokalizovať najvyššie pohoria, vrchy a sopky sveta. Uviesť príklady živelných pohrôm súvisiacich s vnútornými dejmi a diskutovať o tom ako im predchádzať.</i>
ATMOSFÉRA <i>Atmosféra a zloženie ovzdušia. Počasie, meteorologické prvky a javy. Teplota vzduchu, zrážky a ich rozloženie na Zemi. Predpoveď počasia. Podnebie a jeho hlavné</i>	<i>Vymenovať najzastúpenejšie plyny, niektoré pevné a kvapalné častice vzduchu. Definovať klímu a počasie. Presne konkretizovať príčinu rozdelenia Zeme do podnebných pásiem. Opísať priestorové rozdiely klímy,</i>

<p><i>pásma. Vietor, jeho smer a rýchlosť. Stále, pravidelné a miestne vetry. Význam a činnosť vetra. Klimatický diagram.</i></p>	<p><i>teploty a zrážok na Zemi. Vysvetliť podmienky vzniku vetra. Pomenovať jednotlivé stále a pravidelné vetry. Uviesť viaceré príklady miestnych vetrov. Odlíšiť pozitívne a negatívne významy vetra. Nájsť tvary zemského povrchu vytvorené vetrom. Vyčítať údaje z klimadiagramu.</i></p>
<p>TYPY KRAJÍN NA ZEMI <i>Šírkové pásmo a výškové stupne prírody na Zemi. Dažďové lesy, savany, púšte a polopúšte, subtropické krajiny, stepi, lesy mierneho pásma, tundry a polárne krajiny. Vysoké pohoria.</i></p>	<p><i>Odlíšiť šírkové a výškové pásmové členenie prírody. S pomocou mapy v smere od rovníka k pólom vymenovať jednotlivé typy krajín Zeme. Uviesť všeobecnú schému usporiadania krajín od úpätia k vrcholom vysokého pohoria. Porovnať rôzne typy krajín podľa podnebia, rastlinstva, živočíšstva i pôd.</i></p>
<p>AUSTRÁLIA A OCEÁNIA <u>Objavovanie</u> - Tasman, Janszoon, Cook. <u>Rozloha a poloha</u> - Tichý a Indický oceán, Timorské, Arafurské, Tasmanovo a Korálové more, Torresov a Cookov prieliv, obratník Kozorožca. <u>Členitosť pobrežia</u> - polostrovy Yorský a Arnhemská zem, ostrovy Tasmánia, Nová Guinea, Nový Zéland, Nová Kaledónia, Fidži, Karolíny, Mariány, Vanuatu, Havajské, Šalamúnove a Tuamotu. <u>Povrch</u> - Veľké predelové vrchy, Austrálske Alpy, Mt. Kosciusko, MacDonnellove a Musgraveove vrchy, Južné Alpy, Veľká artézská panva, plošiny Západoaustrálska a Kimberley, Nullarborská nížina, ostrovy sopečné, kontinentálne a korálové. <u>Podnebie</u> - podnebné pásma, vplyv kontinentality, pasátov a morských prúdov. <u>Vodstvo</u> - rieky Murray, Darling, Lachlan, Murchison, Flinders, Diamantina, creek, Eyreovo, Torrensovo a Amadeovo jazero, Artézske podzemné vody, ľadovce a horúce pramene. <u>Rastlinstvo a živočíšstvo</u> - vegetačné pásma, Gibsonova, Veľká piesočná a Viktóriina, Simpsonova púšť, scrub. Typické živočíchy: vačkovce, vajcorodé cicavce, divý pes dingo, emu, kazuár, papagájec, kivi, kakapo. <u>Ochrana prírody</u> - národný park Kráľovský, Ayersova skala (Uluru), Veľká korálová bariéra a Kakadu. <u>Obyvateľstvo a sídla</u> - počet obyvateľov, priemerná hustota zaľudnenia,</p>	<p><i>Dokumentovať význam vybraných cestovateľov v objavovaní Austrálie. Porovnať rozlohu Austrálie s ostatnými svetadielmi. Opísať pomocou mapy polohu a pobrežie Austrálie. Vymenovať najväčšie ostrovy, polostrovy, pohoria, plošiny, nížiny, panvy, rieky, jazerá a púšte Austrálie. Do obrysovej mapy lokalizovať vybrané prvky horizontálnej a vertikálnej členitosti, vodstva a púšte. Pomocou mapy porovnať výškové pomery rôznych častí Austrálie. Rozlíšiť pevninské, sopečné a korálové ostrovy Oceánie. Rozdeliť územie Austrálie a Oceánie do podnebných a rastlinných pásiem. Vysvetliť príčiny vzniku suchých oblastí v centrálnej a západnej časti Austrálie, celkový nedostatok vlhky a pitnej vody na území svetadielu. Zdôvodniť výskyt občasných riek a jazier, ľadovcov, gejzírov v istých častiach regiónu. Konkretizovať hospodársky význam riek v rôznych častiach Austrálie. Zdôvodniť jedinečnosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev v Austrálii. Uviesť príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v Austrálii. Opísať niektoré zásahy človeka do prírody regiónu. Porovnať počet a prirodzený prírastok obyvateľov, hustotu zaľudnenia i urbanizáciu s inými regiónmi vo svete. Zhodnotiť vplyv prírody na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Austrálie. Určiť husto a riedko osídlené časti Austrálie, najľudnatejšie ostrovy v rámci Oceánie. Porovnať životné podmienky obyvateľov Austrálie a Nového</i></p>

<p>rozmiestnenie obyvateľstva, pôvodní obyvatelia (aborigénci) a prisťahovalectvo, náboženstvá a prirodzený prírastok. Stupeň urbanizácie, veľkomestá Sydney, Melbourne, Brisbane, Perth, Adelaide, Hobart, Canberra, Auckland, Wellington a Honolulu.</p> <p><u>Hospodárstvo</u> - celková úroveň regiónu, hlavné zložky rastlinnej a živočíšnej výroby, význam ťažby dreva, nerastov a rybolovu, najdôležitejšie odvetvia a oblasti priemyslu, základné znaky dopravy Austrálie a Nového Zélandu. Pamiatky UNESCO.</p> <p><u>Oblasti, štáty a závislé územia</u> - Austrálsky zväz (Južná a Západná Austrália, Nový Južný Wales, Tasmánia, Queensland, Viktória), Melanézia (Fidži, Papua-Nová Guinea, Šalamúnové ostrovy, Nová Kaledónia), Mikronézia (Federatívne štáty Mikronézie, Marshallove ostrovy, Severné Mariány), Polynézia (Kiribati, Samoa, Francúzska Polynézia, Havajské ostrovy).</p>	<p>Zélandu. <i>Opísať život domorodcov a ich vzťah k imigrantom. Charakterizovať rasovú a náboženskú štruktúru obyvateľstva Austrálie. Vysvetliť dôvody vysokého stupňa urbanizácie v Austrálii. Zostaviť pomocou tematickej mapy tabuľku 5 najväčších miest Austrálie. Vymenovať všetky spolkové štáty Austrálie. Zhodnotiť celkovú úroveň Ekonomiky regiónu. Rozlíšiť základné odvetvia hospodárstva a z nich identifikovať tie najdôležitejšie v Austrálii. Posúdiť možnosti hospodárskeho využitia najväčších ostrovov Oceánie. Podľa mapy určiť hlavné suroviny, plodiny a druhy dobytky v Austrálii. Vyčleniť hlavné oblasti rybolovu, ťažby dreva a priemyslu v Austrálii. Uviesť hlavné črty dopravy a oblasti vhodné pre cestovný ruch v Austrálii. Vo vybraných štátoch poukázať na významný prínos týchto krajín pre svetovú ekonomiku. Zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Austrálie do Zoznamu UNESCO.</i></p>
<p style="text-align: center;">POLÁRNE OBLASTI</p> <p>Arktída: Severný polárny kruh, Severný ľadový oceán, Grónsko a iné časti, podnebie, vodstvo, rastlinstvo, živočíchy a osídlenie.</p> <p>Antarktída:</p> <p><u>Rozloha a poloha</u> - južný polárny kruh, Južný oceán, Drakeov prieliv.</p> <p><u>Členitosť pobrežia</u> - Antarktický polostrov.</p> <p><u>Povrch</u> - Transantarktické vrchy, Vinson Massif, sopka Mt. Erebus.</p> <p><u>Podnebie</u> - vplyv polohy, kontinentality a nadmorskej výšky, striedanie polárnych dní a nocí.</p> <p><u>Vodstvo</u> - pevninské a šelfové ľadovce.</p> <p><u>Rastlinstvo a živočíšstvo</u> - polárna púšť, tučniaky, tulene a albatrosy.</p> <p><u>Objavovanie a osídlenie</u> - James Cook, John Bicoe, Roald Amundsen, Robert Scott.</p> <p>Polárne stanice.</p> <p><u>Význam</u> - nerasty a zdroje sladkej vody.</p> <p><u>Problémy</u> - hrozba znečistenia, globálne otepľovanie, topenie ľadovcov.</p>	<p>Opísať pomocou mapy polohu Antarktídy voči ostatným kontinentom a oceánom. Pomenovať hlavné arktické ostrovy. Stručne charakterizovať povrch Antarktídy. Vysvetliť striedanie polárneho dňa a noci v polárnych oblastiach. Zaradiť územie polárnych oblastí do podnebných aj vegetačných pásiem. Zdôvodniť pokrytie územia Antarktídy najväčším pevninským ľadovcom. Porovnať druhovú pestrosť života pri póloch s ostatným svetom. Dokumentovať význam vybraných cestovateľov v objavovaní polárnych oblastí. Opísať osídlenie Arktídy a Antarktídy. Konkretizovať potenciálne využítie polárnych oblastí. Zhodnotiť ekologické riziká hospodárskeho využitia polárnych oblastí.</p>
<p style="text-align: center;">AMERIKA</p> <p><u>Objavovanie</u> - Vikingovia, Kolumbus, Vespucci, Balboa, Magalhaes, Humboldt.</p> <p><u>Členenie</u> - Severná, Južná, Stredná a Latinská Amerika, Tehuantepecká a Panamská šija.</p>	<p>Opísať priebeh objavovania a osídľovania Ameriky. Dokumentovať význam vybraných cestovateľov v objavovaní Ameriky. Porovnať rozlohu Ameriky s ostatnými svetadielmi. Vymedziť polohu Ameriky voči</p>

Rozloha a poloha - rovník, obratníky, *Beringov a Drakeov prieliv.*

Členitosť pobrežia - *ostrovy Baffinov, Viktóriin, kráľovnej Alžbety, Newfoundland, Bahamy, Malé a Veľké Antily, Kuba, Haity, Portoriko, Jamajka, Trinidad, Malvíny, Ohňová zem, Galapágy, Aleuty, Grónsko, polostrovy Labrador, Florida, Nové Škótsko, Yucatán, Kalifornský, Aljaška.*

Povrch - *pohoria Kordillery, Aljašské, Pobrežné a Skalnaté vrchy, Východná a Západná Sierra Madre, Apalače, Andy, vysočina Brazílska, Guyanská, plošiny Mexická, Kolorádska, Lauretínska, Veľké planiny, Centrálné roviny, Mato Grosso, Altiplano a Patagónska, Veľká panva, nížiny Mississippská, Atlantická, Arktická, Orinocká, Amazonská a Laplatská, vrchy Mt. Mac Kinley a Aconcagua, sopky Popocatepétl a Cotopaxi, preliačina Údolie smrti, zemetrasenia, zlom sv. Andreja.*

Podnebie - *podnebné pásma, vplyv kontinentality, pasátov, nadmorskej výšky a morských prúdov, tornáda a hurikány.*

Vodstvo - *rieky sv. Vavrinca, Mississippi, Missouri, Ohio, Rio Grande, Yucon, Colorado, Mackenzie, Columbia, Amazon, Madeira, Japurá, Negro, Magdalena, Orinoco, Sao Francisco, Paraná, Paraguay a Uruguay, jazerá Veľké solné, Veľké medvedie, Veľké otrocké, Winnipegské, Veľké kanadské, Horné, Michiganské, Erijské, Ontário, Hurónske, Nicaragua, Titicaca a Maracaibo, vodopády Niagara, Angelov a Iguazú.*

Rastlinstvo a živočíšstvo - *typy prírodnej krajiny, púšť Atacama a Mohavská, prérie a pampy. Medvede, puma, los, zubor, kojot, skunk, kapybara, jaguár, tapír, vrešťan, ara, kolibríky, lama, kondor, aligátor, kajman, anakonda, piraja, korytnačky, riečne delfíny, leguán a uškatec,*

Ochrana prírody - *národný park Yosemite, Grand Canyon, Yellowstone, Sequoia, Crater Lake, Galapágy, Manú, Los Glaciares, Cotopaxi, Nahuel Huapí, Jaú, Canaima, prírodné pamiatky UNESCO.*

Obyvateľstvo a sídla - *počet obyvateľov, nerovnomernosť osídlenia, pôvodní obyvatelia, miešanci, prisťahovalci (Španieli,*

ostatným kontinentom a oceánom. Opísať z mapy pobrežie Ameriky. Vymenovať najväčšie ostrovy, polostrovy, vrchy, pohoria, nížiny, plošiny, sopky, rieky, jazerá a púšte. Do obrysovej mapy lokalizovať vybrané prvky horizontálnej a vertikálnej členitosti, vodstva a púšte. Pomocou mapy porovnať výškové pomery rôznych častí Ameriky. Vysvetliť vznik najdlhšieho pásma pohorí vo svete na západe Ameriky. Zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v Amerike. Rozdeliť územie do podnebných a vegetačných pásiem. Zdôvodniť rozdiely v podnebí západných a východných oblastí Ameriky. Popísať oblasti ohrozené činnosťou tornád a hurikánov. Konkretizovať význam riek v rôznych častiach Ameriky. Odlíšiť veľké americké jazerá spôsobom ich vzniku. Nájsť miesta výskytu ľadovcov v Amerike. Na mape demonštrovať polohu známych vodopádov. Vysvetliť priestorové rozloženie prírodných krajín Ameriky v súvislosti s klímou. Porovnať Typy prírodných krajín v Amerike a Austrálii. Uviesť príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov v Amerike. Opísať zásahy človeka do americkej prírody. Zdôvodniť unikátnosť a jedinečnosť Amazonského dažďového pralesa. Odôvodniť zaradenie dvoch prírodných pamiatok do Zoznamu UNESCO a ukázať ich na mape. Porovnať počet obyvateľov Ameriky s ostatnými svetadielmi, prirodzený prírastok, stupeň urbanizácie v Severnej a Latinskej Amerike. Určiť husto a riedko zaľudnené časti Ameriky. Zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ameriky. Vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej rôznorodosti obyvateľstva Ameriky. Charakterizovať rasovú, náboženskú aj jazykovú štruktúru obyvateľstva Severnej a Latinskej Ameriky. Popísať príčiny vysokej urbanizácie Ameriky. Z obsahu tematickej mapy vytvoriť zoznam 10 najväčších miest Ameriky. Určiť dve najdôležitejšie odvetvia hospodárstva štátov Severnej Ameriky. Uviesť najvýznamnejšiu poľnohospodársku plodinu v rôznych regiónoch Ameriky. Podľa mapy určiť hlavné suroviny a chované druhy dobytká

<p>Portugalci, Angličania, Francúzi, Afričania), náboženstvá, kresťanstvo, jazyky, prirodzený pohyb. Poloha veľkomiest, mestské zoskupenia, stupeň urbanizácie, veľkomestá Boston, New York, Philadelphia, Chicago, Washington, Pittsburgh, San Francisco, Detroit, Dallas, Los Angeles, Houston, Miami, Atlanta, Montreal, Ottawa, Toronto, Edmonton, Vancouver, La Habana, Santo Domingo, Caracas, Bogotá, Quito, Lima, La Paz, Santiago, Buenos Aires, Córdoba, Bahía Blanca, Montevideo, Asunción, Rio de Janeiro, Sao Paulo, Belo Horizonte, Salvador, Recife, Belém, Manaus, Pôrto Alegre, Mexico, Guadalajara, Puebla, Monterrey, Tampico a Veracruz.</p> <p><u>Hospodárstvo</u> - celková úroveň ekonomík Severnej a Latinskej Ameriky, pre vybrané štáty stupeň rozvoja, dôležité zložky rastlinnej a živočíšnej výroby, význam ťažby dreva, nerastov a rybolovu, najdôležitejšie odvetvia a oblasti priemyslu, základné znaky dopravy a strediská turistiky.</p> <p><u>Oblasti, štáty a závislé územia</u> - Severná, Stredná a Latinská Amerika, USA, Kanada, Kuba, Haity, Bahamy, Dominikánska republika, Jamajka, Mexiko, Guatemala, Honduras, Panama, Kostarika, Nikaragua, Guyana, Surinam, Venezuela, Ekvádor, Kolumbia, Peru, Bolívia, Chile, Argentína, Uruguaj, Paraguaj, Brazília, Portoriko, Francúzska Guyana.</p>	<p>v jednotlivých častiach Ameriky. Vybrať dôležité oblasti ťažby dreva, lovu rýb a priemyslu v Amerike. Uviesť hlavné uzly dopravy a turistické strediská vo vybraných štátoch Ameriky. Zdôvodniť výnimočnosť postavenia USA v Amerike aj vo svete. Uviesť dva súčasné problémy hospodárstva USA. Porovnať hospodársku vyspelosť štátov Ameriky. Poukázať v niektorých krajinách na známe mestá, prírodné či ľudské výtvy alebo prínos týchto štátov pre svetové hospodárstvo.</p>
--	---

Učebné osnovy pre 2. ročník osemročnej formy štúdia sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Učebné osnovy pre 3. ročník osemročnej formy štúdia vychádzajú zo vzdelávacieho štandardu ŠVP pre príslušný predmet. Hodinová dotácia bola navýšená o 1 hodinu z dôvodu prehĺbenia základných poznatkov v tematickom celku *Regionálna geografia Európy* a rozšírenia učiva o tematický celok *Svetový oceán*.

3. ročník

Tematický celok Obsahový štandard	Výkonový štandard Žiak vie/dokáže:
SVETOVÝ OCEÁN <i>Členenie, rozloha, život a význam. Teplota, slanosť a pohyby morskej vody. Dno. Tichý,</i>	<i>Definovať pojmy svetový oceán, oceány, moria, zálivy a prielivy. Porovnať rozlohu svetového oceána a celej súše. Vybrať</i>

<p>Atlantický, Indický a Severný ľadový a Južný oceán - ich rozloha, poloha, reliéf dna, podnebie a oceánske prúdy, význam a objavné plavby. <i>Beringovo, Ochotské, Japonské, Žlté, Filipínske, Juhočínske, Jávske, Korálové, Tasmanovo, Arafurské, Timorské, Červené, Andamanské, Arabské, Severné, Keltské, Baltské, Stredozemné, Čierne, Jadranské, Tyrhenské, Iónske, Egejské, Baffinovo, Grónske, Sargasové, Labradorské, Karibské, Nórske, Barentsovo, Biele, Východosibírske a Karské more. Aljašský, Kalifornský, Thajský, Karpentársky, Veľký austrálsky, Adenský, Perzský, Bengálsky, Biskajský, Mexický, Hudsonov, Guinejský a sv. Vavrinca záliv. Drakeov, Beringov, Magalhaesov, Dánsky, Davisov Gibraltársky a Lamanšský prieliv. Suezský a Panamský prieliv. Mariánska, Jávska a Portorická priekopa. Východoaustrálsky, Severopacifický, Kalifornský, Labradorský, Západoaustrálsky, Peruánsky, Brazílsky, Gofský, Mozambický a Benguelský prúd.</i></p>	<p><i>najväčšie moria, zálivy a prielivy. Uviesť rozloženie a druhovú pestrosť života vo svetovom oceáne. Nájsť rôzne príklady hospodárskeho významu svetového oceána pre človeka. Argumentovať nevyhnutnosť ochrany svetového oceána. Vysvetliť pásmovité usporiadanie teploty i slanosti morskej vody. Poukázať na rôzne pohyby morskej vody aj s ich príčinami. Vyčleniť základné časti oceánskeho dna. Zoradiť oceány podľa veľkosti rozlohy. Pomocou mapy opísať polohu jednotlivých oceánov vzhľadom na kontinenty a ostatné oceány. Stručne opísať reliéf dna jednotlivých oceánov vzhľadom na počet oceánskych chrbtov. Priradiť oceánom ich najhlbšiu priekopu a pôsobiace morské prúdy. Konkretizovať hlavné hospodárske využitie jednotlivých oceánov. Pomenovať známych moreplavcov s objaviteľskými plavbami po jednotlivých oceánoch. Do obrysovej mapy svetového oceána lokalizovať vybrané moria, zálivy a prielivy.</i></p>
<p style="text-align: center;">EURÓPA</p> <p><u>Rozloha a poloha</u> - nultý poludník, Ural, <i>Emba</i>, Kaspické more, prielivy <i>Kerčský, Bospor a Dardanely</i>, Gibraltársky, moria <i>Azovské, Čierne, Egejské</i> a Stredozemné, vybrané aspekty jednotlivých štátov.</p> <p><u>Členitosť pobrežia</u> - polostrovy <i>Kola, Jutský, Škandinávsky, Bretónsky, Pyrenejský, Balkánsky, Apeninský, Peloponéz a Krym</i>, ostrovy <i>Nová zem, Island, Britské (Veľká Británia, Írsko), Faerské, Baleáry (Mallorca), Korzika, Sardínia, Sicília, Dalmátske, Iónske, Kréta a Kyklady</i>, ďalšie vybrané polostrovy a ostrovy ako súčasť niektorých štátov.</p> <p><u>Povrch</u> - pohoria <i>Škandinávske, Škótske, Pyreneje, Kantábrijské, Sierra Nevada, Alpy, Apeniny, Centrálny masív, Stredonemecká a Česká vysočina, Ardény, Karpaty, Dináre, Stará planina, Pindos</i>, vrchy <i>Mt. Blanc, Etna, Vezuv a Hekla</i>, nížiny <i>Baltská, Stredopoľské, Východoeurópska, Francúzska, Pádska, Severonemecká, Veľká dunajská, Kaspická, Rumunská, Čiernomorská a Dneperská</i>, preliačiny, oblasti sopečnej činnosti a ľadovcovej modelácie, ďalšie vybrané povrchové celky jednotlivých štátov.</p>	<p><i>Porovnať rozlohu regiónu s ostatnými svetadielmi, resp. štátmi. Pomocou mapy vymedziť polohu a opísať pobrežie Európy. Detailne lokalizovať priebeh hraníc Ázie s Európou. Posúdiť polohu jednotlivých krajín vzhľadom na oceán, susedné štáty a z dopravného hľadiska. Identifikovať na mape najväčšie ostrovy, polostrovy, vrchy, pohoria, nížiny, rieky a jazerá Európy, resp. jednotlivých štátov. Pomocou mapy porovnať výškové pomery rôznych častí celého svetadiela aj väčších štátov. Nájsť preliačené časti a oblasti pretrvávajúcej sopečnej činnosti v Európe. Vysvetliť vplyv ľadovcov na formovaní povrchu Európy. Rozdeliť územie regiónu do podnebných pásiem. Vysvetliť vplyv Severoatlantického prúdu a prevládajúcich západných vetrov na vznik podnebných oblastí Európy. Dokumentovať vplyv vzdialenosti od mora, rozloženia horstiev a vysokej nadmorskej výšky na podnebie Európy, resp. štátu. Lokalizovať výskyt zóny večného snehu a ľadu v istých častiach Európy. Zdôvodniť veľkú premenlivosť počasia na európskom území. Vymedziť podľa mapy povodia</i></p>

Podnebie - podnebné pásma, oceanita a kontinentalita, Severoatlantický prúd, vplyv rozloženia horstiev, západných vetrov a nadmorskej výšky, vybrané črty klímy niektorých štátov, premenlivosť počasia.

Vodstvo - riečna sieť, povodia a rozvodia riek, úmoria, hospodársky význam riek, rieky Pečora, Severná Dvina, Daugava, Visla, Odra, Labe, Rýn, Temža, Seina, Loira, Garonna, Duero, Tajo, Ebro, Guadiana, Rhône, Pád, Dunaj, Dneper, Don, Volga a Ural, jazerá Onežské, Ladožské, Saimaa, Bodamské, Vänern, Balaton a Skadarské, pôvod jazier, ľadovce, ďalšie vybrané prvky hydrografickej siete jednotlivých štátov.

Rastlinstvo a živočíšstvo - typy prírodných krajín, charakteristické druhy flóry a fauny, výškové vegetačné stupne, lesnatosť, vplyv človeka na pôvodné rastlinstvo.

Ochrana prírody - známe národné parky.

Obyvateľstvo a sídla - počet obyvateľov, hustota zaľudnenia, rozmiestnenie ľudí, prirodzený pohyb, národnostné a náboženské zloženie, veková štruktúra, stredná dĺžka života obyvateľstva, stupeň urbanizácie, megalopolisy Zwischenstadt a Randstadt, známe konurbácie a najväčšie aglomerácie, pre vybrané štáty veľké koncentrácie ľudí, prirodzený prírastok, národnostná a náboženská štruktúra, stupeň urbanizácie, najväčšie a hlavné mestá: Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec, Olomouc, Varšava, Lodž, Krakov, Poznaň, Wroclav, Katovice, Budapešť, Debrecín, Miškolc, Segedín, Győr, Pécs, Viedeň, Graz, Linz, Salzburg, Innsbruck, Zürich, Bazilej, Bern, Ženeva, Berlín, Hamburg, Mníchov, Kolín, Frankfurt, Dortmund, Stuttgart, Drážďany, Lipsko, Paríž, Lyon, Marseille, Lille, Bordeaux, Toulouse, Nantes, Strasbourg, Amsterdam, Rotterdam, Haag, Utrecht, Luxemburg, Brusel, Antverpy, Gent, Charleroi, Londýn, Birmingham, Leeds, Sheffield, Liverpool, Manchester, Belfast, Glasgow, Edinburgh, Dublin, Cork, Kodaň, Odense, Arhus, Reykjavík, Oslo, Trondheim. Bergen, Štokholm, Malmö, Göteborg, Helsinki, Tampere, Turku, Riga, Vilnius, Tallin, Madrid, Barcelona, Valencia,

najväčších európskych riek a zaradiť ich do úmorií. Zhodnotiť hospodársky význam veľtokov na území jednotlivých krajín. Odlíšiť veľké európske jazerá podľa ich pôvodu. Vymedziť oblasti s rozsiahlym výskytom ľadovcov v Európe. Zdôvodniť rozmiestnenie jednotlivých typov krajín na území Európy. Uviesť príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Európy. Ukázať dôsledky vplyvu človeka na pôvodnú prírodnú krajinu v Európe. Porovnať prírodné podmienky východnej Európy s ostatnými európskymi regiónmi. Zhruba odhadnúť lesnatosť územia vybraného štátu a posúdiť druhovú skladbu jeho lesov. Pomenovať najznámejšie národné parky zriadené na území vybraných štátov. Do obrysovej mapy lokalizovať vybrané prvky horizontálnej a vertikálnej členitosti, tiež vodstva Európy. Porovnať počet ľudí, priemernú hustotu zaľudnenia, prirodzený prírastok, stupeň urbanizácie, strednú dĺžku života obyvateľov Európy s inými svetadielmi. Zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozloženie obyvateľstva Európy. V obsahu tematickej mapy rozlíšiť štyri najľudnatejšie oblasti a všetky mestá s viac ako miliónom obyvateľov. Porovnať počet obyvateľov, prirodzený prírastok a stupeň urbanizácie štátov určitej oblasti. Lokalizovať husto obývané časti a pomenovať najväčšie mestá vybraných štátov. Zhodnotiť národnostnú a náboženskú rôznorodosť obyvateľov Európy. Stručne vyjadriť národnostnú a náboženskú štruktúru obyvateľstva vybraného štátu. Zhrnúť dôvody starnutia obyvateľov Európy. Vysvetliť príčiny vysokého stupňa urbanizácie Európy. Nájst miesta výskytu megalopolisov na území Európy. Vybrať príklady najľudnatejších európskych aglomerácií a konurbácií. Posúdiť celkovú hospodársku úroveň Európy v kontexte s ostatnými svetadielmi. Vymenovať členské štáty Európskej únie. Vysvetliť na konkrétnych príkladoch význam Európskej únie. Zaujať postoj k dvom závažným problémom Európy. Zdôvodniť

Sevilla, Zaragoza, Mallorca, Las Palmas, Andorra la Vella, Lisabon, Porto, Miláno, Rím, Neapol, Turín, Janov, Palermo, Valletta, Nikózia, Atény, Solún, Pireas, Iraklion, Ľubľana, Maribor, Záhreb, Split, Rijeka, Sarajevo, Banja Luka, Belehrad, Novi Sad, Niš, Priština, Skopje, Podgorica, Tirana, Sofia, Stara Zagora, Plovdiv, Varna, Burgas, Bukurešť, Konstanca, Brašov, Temešvár, Kluž, Kyjev, Odesa, Charkov, Doneck, Dnepropetrovsk, Ľvov, Kišiňov, Minsk, Gomeľ, Vitebsk, Moskva, Sankt Peterburg, Jekaterinburg, Nižnyj Novgorod, Samara, Kazaň, Rostov, Volgograd.

Hospodárstvo - celková úroveň regiónu, členstvo v Európskej únii, problémy Európy, pre jednotlivé štáty ich ekonomická úroveň, hlavné zložky rastlinnej a živočíšnej výroby, význam rybolovu a ťažby dreva, strategické nerastné suroviny, štruktúra energetiky, rozhodujúce odvetvia a oblasti priemyslu, vybrané črty a uzly dopravy, známe strediská turistiky, pamiatky UNESCO.

Oblasti a štáty - Stredná, Južná, Západná, Severná, Východná a Juhovýchodná oblasť, štáty Česko, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Lichtenštajnsko, Nemecko, Francúzsko, Monako, Belgicko, Holandsko, Luxembursko, Írsko, Spojené kráľovstvo, Island, Nórsko, Dánsko, Fínsko, Švédsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko, Španielsko, Andorra, Vatikán, Portugalsko, Taliansko, San Marino, Malta, Cyprus, Grécko, Slovinsko, Chorvátsko, Srbsko, Kosovo, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Macedónsko, Albánsko, Bulharsko, Rusko, Rumunsko, Bielorusko, Ukrajina, Moldavsko.

nízky podiel obyvateľov Európy pracujúcich v poľnohospodárstve. Porovnať vyspelosť a štruktúru priemyslu rozlohou piatich najväčších štátov Európy. Zdôvodniť zaradenie štyroch pamiatok Európy do Zoznamu UNESCO a ukázať ich na mape. Usporiadať podľa rozlohy a počtu ľudí tri najväčšie štáty Európy. Rozlíšiť na mape jednotlivé oblasti Európy a uviesť dôvody ich vyčlenenia. Vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty štátov v jednotlivých oblastiach Európy. *Porovnať jednotlivé štáty z každej oblasti podľa hospodárskej úrovne. Pomocou mapy určiť strategické nerastné suroviny, pestované plodiny a druhy chovaného dobytku vo vybranom štáte. Posúdiť význam ťažby dreva a lovu rýb pre hospodárstvo jednotlivých krajín. Vybrať dôležité odvetvia, oblasti, strediská priemyslu na území jednotlivých štátov. Uviesť hlavné črty a uzly dopravy, oblasti rekreácie a miesta turizmu vo vybraných krajinách. Poukázať v štátoch na známe prírodné a ľudské výtvory, ich prínos pre svetové hospodárstvo. Zhodnotiť výnimočnosť postavenia Nemecka, Francúzska, Spojeného kráľovstva i Ruska v Európe a vo svete. Pre malé európske štáty špecifikovať ich hlavné zdroje príjmov.*

Učebné osnovy pre 4. ročník osemročnej formy štúdia sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

Rozdelenie hodín a rozvrhnutie vzdelávacieho obsahu v ročníkoch obsahujú tematické výchovno-vzdelávacie plány prerokované na predmetových komisiách.